

હેમચન્દ્રાચાર્ય ઉત્તર ગુજરાત યુનિવર્સિટી, પાટણ

૧૧ જુલાઈ, ૨૦૧૬ ના રોજની મીટિંગમાં સુધારેલ બે વર્ષીય બી.એડ.
અભ્યાસક્રમ

નોંધ : લાલ રંગથી લખેલ અભ્યાસક્રમના મુદ્દા દૂર કરેલ છે જ્યારે વાદળી
રંગથી લખાયેલ અભ્યાસક્રમના મુદ્દા ઉમેરેલ છે.

EDUCATIONAL RULES AND GUIDELINES

B.Ed. Programme

Objectives:

The main objective of this programme is to prepare teachers for Upper Primary (Classes VI-VIII), Secondary (Classes IX-X) & Higher Secondary (Classes XI-XII) schools.

The B.Ed. programme enables student teacher to-

- Acquire competence to teach subjects of his/her specialization on the basis of accepted principles of learning and teaching in the context of NCF 2005 and NCFTE 2009.
- Develop skills, understanding, interests and attitude which enable him/her to foster all-round growth and development of the children under his/her care.
- Develop skills in identifying, selecting, innovating and organizing learning experiences for teaching the required subjects.
- Develop understanding of psychological principles of 'growth and development', 'individual differences and similarities' and 'cognitive and affective learning'.
- Develop skills in guiding and counseling the children in solving their personal as well as academic problems.
- Understand the role of the home, the peer group and the community in shaping the personality of the child and help to develop an amicable home-school relationship for mutual benefit.
- Understand the role of school and community in changing society.
- Understand the administrative structure of school education in Gujarat State.
- Contribute to fill up the gap between theory and practice by dovetailing both appropriately.
- Acquire interactive processes of group reflection, critical thinking and concept formation.
- Understand the nature, purpose, influencing factors and problems of various levels of education in the context of diverse socio-cultural - political & Multilingual Indian Society and resolve them.
- Plan and organize classroom instruction through learner centered techniques for inclusive education.
- Conduct Pedagogical content analysis in subject areas and use it for facilitating learning in the classroom.
- Effective utilization of Information Communication Technology resources, on-line as well as off line for day-to-day classroom teaching, remedial instruction and providing challenging learning to the gifted.

- Develop critical understanding of ICT in Education.
- Become self-regulated learner; develop professional commitment and work as responsible professional.
- Cultivate reflective teaching practices and interface with societal resources.

Edu. R-1: Admission

- (a) **Eligibility:** Candidates with at least 50% Marks either in Bachelor Degree and /or in Master Degree in Science/ Social Sciences/ Humanities, Bachelor in Engineering or Technology with specialization in Science and Mathematics with 55% Marks or any other Qualification equivalent thereto, are eligible for admission to the programme.
- (b) Eligibility criteria for admission to B.Ed. programme in Hemchandracharya North Gujarat University will be according to the qualifications and norms laid down by NCTE/ UGC / Hemchandracharya North Gujarat University / Government of Gujarat from time to time.
- (c) **Reservation:** Reservation of seats for SC/ST/OBC and Handicapped will be as per existing Gujarat Govt. /Central Govt. /University rules.
- (d) **Procedure:** Admission shall be made on merit. The merit will be considered on the basis of marks obtained in the qualifying Examination and / or in the entrance examination or any other selection process as per policy of the State Government/ and the University.

Edu. R-2: Duration and Working Days

B.Ed. Programme is a **full time course** and consists of four semesters as shown in table-I to VI.

- (a) **Duration:** The B.Ed. Programme shall be of a duration of Two Academic Years, which can be completed in a Maximum of Three Years from the date of the admission to the programme.
- (b) **Working Days:** There shall be at least **Two Hundred Working Days each year** exclusive of the period of examination and admission. Institution shall work for a minimum of **thirty six hours a week**, during which physical presence in the institution of all the teachers and student teachers is necessary to ensure their availability for advice, guidance, dialogue and consultation as and when needed.

Edu. R-3: Attendance

- (a) The minimum attendance of student teachers shall have to be 80% for all theory and supervised learning classes, and 90% for school internship.
- (b) It is mandatory for every student to keep 80% of attendance in the college. Principal may condone the attendance of any student not more than 10 % of total attendance to be kept by the student for a genuine and valid reason. In case of serious illness or under extraordinary circumstances, on recommendation of the principal, the executive council shall decide to condone the required attendance of any student. Further provided that, any student participating in sports/cultural activities to represent the

college/the university at university/district/state/ national level the principal shall condone these days as attendance for want of completion of the required attendance by the institute.

Edu. R - 4:Course Design

The programme shall comprise three broad curricular areas – 'Perspectives in Education', 'Curriculum and Pedagogic Studies', and 'Engagement with the Field'. The courses under each of these areas are as follows

Perspectives in Education

1. Childhood and Growing Up
2. Contemporary India and Education
3. Learning and Teaching
4. Gender, School and Society
5. Knowledge and Curriculum
6. Creating an Inclusive School

Curriculum and Pedagogic Studies

1. Language across the Curriculum
2. Understanding Disciplines and Subjects
3. Pedagogy of a School Subject
4. Assessment for Learning
5. Optional Course
 - I. Peace Education
 - II. Vocational Guidance
 - III. Yoga for Holistic Health
 - IV. Environmental Education
 - V. Obligations of a Teacher

Engagement with the Field

1. Activities that run through all the courses indicated as Perspectives in Education and Curriculum and Pedagogic Studies
2. School Internships
3. Enhancing Professional Capacities (EPC)
 - a. Reading and Reflecting on Texts
 - b. Drama and Art in Education
 - c. Application of ICT in Education
 - d. Critical Understanding of ICT
 - e. Understanding the Self

Table – I : B.Ed. Programme Course Structure Semester- I							
Sr.	Course Code	Course Title	THEORY CREDIT (HOURS)	SUPERVISED LEARNING CREDIT (HOURS)	EXTERNAL EXAM (Marks)	INTERNAL EXAM (Marks)	TOTAL (Marks)
1	EDPE 1101	Childhood and Growing Up- A	2 (32 HOURS)	1 (32 HOURS)	35	15	50
2	EDPE 1103	Learning and Teaching - A	2 (32 HOURS)	1 (32 HOURS)	35	15	50
3	EDCP 1204	Language across Curriculum	2 (32 HOURS)	1 (32 HOURS)	35	15	50
4	EDCP 1205	Understanding Disciplines and Subjects	2 (32 HOURS)	1 (32 HOURS)	35	15	50
5	EDCP 1207.01 to 1207.12	Pedagogy of a School Subject –A	3 (48 HOURS)	1 (32 HOURS)	35	15	50
6	EDCP 1207.01 to 1207.12	Pedagogy of a School Subject –A	3 (48 HOURS)	1 (32 HOURS)	35	15	50
7	EDEPC 1301	Reading and Reflecting on Texts	1 (16 HOURS)	1.5 (48 HOURS)	35	15	50
8	EDEPC 1305	Application of ICT in Education	1 (16 HOURS)	1.5 (48 HOURS)	35	15	50
9	EDSI 1401	School Internship	---	1 (32 HOURS)	00	20	20
10		Internal Test			00	30	30
11		Viva			00	05	05
12		Attendance			00	05	05
Total			16 (256 HOURS)	10 (320 HOURS)	280	180	460

Table – II : B.Ed. Programme Course Structure Semester– II							
Sr.	Course Code	Course Title	THEORY CREDIT (HOURS)	SUPERVISED LEARNING CREDIT (HOURS)	EXTERNAL EXAM (Marks)	INTERNAL EXAM (Marks)	TOTAL (Marks)
1	EDPE 2101	Childhood and Growing Up – B	2 (32 HOURS)	1 (32 HOURS)	35	15	50
2	EDPE 2103	Learning and Teaching – B	2 (32 HOURS)	1 (32 HOURS)	35	15	50
3	EDPE 2108	Knowledge and Curriculum –A	2 (32 HOURS)	1 (32 HOURS)	35	15	50
4	EDCP 1207.01 to 1207.12	Pedagogy of a School Subject – B	3 (48 HOURS)	1 (32 HOURS)	35	15	50
5	EDCP 1207.01 to 1207.12	Pedagogy of a School Subject – B	3 (48 HOURS)	1 (32 HOURS)	35	15	50
6	EDCP 2209	Assessment for Learning–A	2 (32 HOURS)	1 (32 HOURS)	35	15	50
7	EDCP 2211.01 to 2211.05	Optional (Any One)	2 (32 HOURS)	1 (32 HOURS)	35	15	50
8	EDEPC 2303	Critical Understanding of ICT	1 (16 HOURS)	1.5 (48 HOURS)	35	15	50
9	EDSI 2402	School Internship	---	1.5 (48 HOURS)	00	40	40
10		Internal Test			00	30	30
11		Viva			00	05	05
12		Attendance			00	05	05
Total			17 (272 HOURS)	10 (320 HOURS)	280	200	480

Table – III : B.Ed. Programme Course Structure Semester– III							
Sr.	Course Code	Course Title	THEORY CREDIT (HOURS)	SUPERVISED LEARNING CREDIT(HOURS)	EXTERNAL EXAM (Marks)	INTERNAL EXAM (Marks)	TOTAL (Marks)
1	EDPE 3102	Contemporary India and Education –A	2 (32 HOURS)	1 (32 HOURS)	35	15	50
2	EDPE 3108	Knowledge and Curriculum –B	2 (32 HOURS)	1 (32 HOURS)	35	15	50
3	EDCP 3209	Assessment for Learning –B	2 (32 HOURS)	1 (32 HOURS)	35	15	50
4	EDEPC 3302	Drama and Art in Education	1 (16 HOURS)	1.5 (48 HOURS)	35	15	50
5	EDSI 3403	School Internship	1.5 (24 HOURS)	10 (320 HOURS)	00	170	170
6		Internal Test			00	20	20
7		Viva			00	05	05
8		Attendance			00	05	05
Total			8.5 (136 HOURS)	14.5 (464 HOURS)	140	260	400

Table – IV: B.Ed. Programme Course Structure Semester– IV							
Sr.	Course Code	Course Title	THEORY CREDIT (HOURS)	SUPERVISED LEARNING CREDIT (HOURS)	EXTERNAL EXAM (Marks)	INTERNAL EXAM (Marks)	TOTAL (Marks)
1	EDPE 4102	Contemporary India and Education–B	2 (32 HOURS)	1 (32 HOURS)	35	15	50
2	EDPE 4106	Gender, School and Society	2 (32 HOURS)	1 (32 HOURS)	35	15	50
3	EDPE 4110	Creating an Inclusive School	2 (32 HOURS)	1 (32 HOURS)	35	15	50
4	EDEPC 4304	Understanding the Self	1 (16 HOURS)	1.5 (48HOURS)	35	15	50
5	EDSI 4404	School Internship	1.5 (24 HOURS)	10 (320 HOURS)	00	170	170
6		Internal Test			00	20	20
7		Annual lesson	---	1 (32 HOURS)	60	00	60
8		Viva			00	05	05
9		Attendance			00	05	05
Total			8.5 (136 HOURS)	15.5 (496 HOURS)	200	260	460

Table – V :Summary of B.Ed. Programme									
Semester	Hours			Credit			Examination (Marks)		
	Theory	Supervised Learning	Total	Theory	Supervised Learning	Total	Internal	External	Total
Semester – 1	256	320	576	16	10	26	180	280	460
Semester – 2	272	320	592	17	10	27	200	280	480
Semester – 3	136	464	600	8.5	14.5	23	260	140	400
Semester – 4	136	496	632	8.5	15.5	24	260	200	460
Total	800	1600	2400	50	50	100	900	900	1800

Internal marks for each Course (EDPE, EDCP, EDEPC): - 4 Engagement with Field activities x 3 Marks =12 Marks; 3 Marks for viva of submissions in each course. More details are in Edu. R-7 (f).

Edu. R-5: School Internship

- (a) પ્રશિક્ષણાર્થી શરુઆતમાં વિવિધ શાળાઓ સાથે 24 દિવસ (ચાર અઠવાડિયા) સુધી 'શાળા જોડાણ' ના ભાગરૂપે કામ કરશે. આ દિવસો અભ્યાસક્રમના ભાગરૂપે ગણાશે . આ પ્રથમ તબક્કામાં વિદ્યાર્થીઓ ક્ષેત્ર સાથે સંબંધિત પ્રવૃત્તિઓ કરશે. આ ટૂંકો સમયગાળો તેમને અધ્યયન -અધ્યાપન પ્રક્રિયાને સમજી તેની સાથે કામ કરવાનો પૂરતો મોકો આપશે . પ્રશિક્ષણાર્થી કુલ 12 પ્રાયોગિક પાઠો (દરેક વિષય માટે 6 પાઠો) વર્ષ દરમ્યાન આપશે.
- (b) પ્રશિક્ષણાર્થીએ શાળામાં અધ્યયન-અધ્યાપન સિવાય નિયમિત શિક્ષકો સાથે સંપર્કમાં રહી બધા કામ રોજરોજ કરવાના રહેશે.
- (c) સંસ્થાએ શાળા સાથે સંપર્કમાં રહી ઈન્ટર્નશીપ માટે શાળા પ્લેસમેન્ટ પ્રોગ્રામ વિગતવાર તૈયાર કરવાનો રહેશે.
- (d) બીજા વર્ષે, તેઓ શાળા નિયુક્તિ (પ્લેસમેન્ટ) હેઠળ સોળ અઠવાડીયા માટે બે ભાગમાં કામ કરશે . પહેલો ભાગ ત્રીજા સેમેસ્ટર અને બીજો ભાગ ચોથા સેમેસ્ટરમાં રહેશે. પ્રશિક્ષણાર્થીઓને ઉચ્ચ પ્રાથમિક તેમજ માધ્યમિક/ઉચ્ચ માધ્યમિક એમ બન્ને કક્ષાએ કાર્ય ફાળવવું વધુ ઈચ્છનીય રહેશે . એક તાલીમાર્થી એક શાળામાં ઓછામાં ઓછા બે મહિનાકે વધુમાં વધુ ચાર મહિના ઈન્ટર્નશીપ કરવાની રહેશે . **પ્રશિક્ષણાર્થીને બે કરતાં વધુ શાળાઓમાં ઈન્ટર્નશીપ અનુભવ મેળવવા માટે પરવાનગી આપવામાં આવશે નહીં** આ સમય દરમિયાન, શાળામાં તેમની ભૂમિકા એક 'એપ્રેન્ટીસ' અને વિષય અધ્યાપક દ્વારા આયોજીત રૂપરેખા પર આધીન રહેશે . તેઓ શાળાના તમામ પાસાઓની કામગીરીમાં રોકાયેલા રહેશે.
- (e) ઈન્ટર્નશીપ માટે પૂરી પાડવામાં આવેલ આ થિયરી ક્રેડિટ્સને પૂર્વ ઈન્ટર્નશીપ અભિસ્થાપન , તૈયારી અને પ્રતિભાવ માટે ઉપયોગ કરવામાં આવશે.

ઈન્ટર્નશીપ

ઈન્ટર્નશીપ પહેલાની પ્રવૃત્તિઓ	ઈન્ટર્નશીપ પછીની પ્રવૃત્તિઓ
<ul style="list-style-type: none"> Orientation અભિસ્થાપન પાઠ આયોજનની તૈયારી શૈક્ષણિક સાધનોની તૈયારી 	<ul style="list-style-type: none"> સબમીશન ઈન્ટર્નશીપ અનુભવનું ચિંતન અને વર્ણન પ્રતિભાવ

સારણી – VI ઈન્ટર્નશીપ દરમ્યાનની પ્રવૃત્તિઓ		
સેમેસ્ટર - I		
ક્રમ	પ્રવૃત્તિ	ગુણ
1	પ્રાયોગિક પાઠો (શિક્ષણ અભ્યાસ) 4 સેતુપાઠ (દરેક વિષય માટે 2) 4 માઈક્રોટીચિંગ [બંને પેડાગોગીમાં અલગ અલગ કૌશલ્યના બે-બે પાઠ (કુલ-૪ પાઠ અને ૧૦ ગુણ)] 2 સેતુપાઠ [બંને પેડાગોગીમાં એક એક સેતુપાઠ કે સ્ટ્રે લેસન (કુલ બે પાઠ અને ૧૦ ગુણ)]	20
સેમેસ્ટર – II		
1	પ્રાયોગિક પાઠો (શિક્ષણ અભ્યાસ) 8 સેતુપાઠ (દરેક વિષય માટે 4)	40

કાર્યોનું મૂલ્યાંકન
સેમેસ્ટર – ૩ ની ઈન્ટર્નશીપ પ્રવૃત્તિઓના મૂલ્યાંકનનું શાળા અને કોલેજ કક્ષાએ વિભાજન

ક્રમ	શાળાકીય	શાળા કક્ષાના ગુણ	કોલેજ કક્ષાના ગુણ	કુલ ગુણ
1	30 પ્રાયોગિક પાઠો પૈકી નીચે મુજબના પાઠો આપવા અનિવાર્ય 2 ICT આધારિત પાઠ (દરેક મેથડ સાથે) 2 પાઠ રચનાવાદ અભિગમ આધારિત (દરેક મેથડ સાથે) 10 પાઠ છૂટા પાઠ આયોજન (દરેક મેથડ સાથે)	30	30	60
2	અવલોકન શાળા કક્ષાએ શિક્ષકોના 10 પાઠોનું અવલોકન પ્રશિક્ષણાર્થીએ પોતાના વિષયના 10 પાઠોનું અવલોકન અન્ય વિષયના 20 પાઠોનું અવલોકન	10	10	20
3	શાળા કક્ષાએ વિદ્યાર્થીલક્ષી કોઈ એક પ્રવૃત્તિનું આયોજન કરવું <ul style="list-style-type: none"> • પ્રદર્શન • વિદ્યાર્થી સેમિનાર • જૂથ ચર્ચા • ક્ષેત્ર પ્રવાસ • ક્વીઝ • વિજ્ઞાન મેળો 	10	-	10
4	ફોર્મેટીવ મૂલ્યાંકન <ul style="list-style-type: none"> • આયોજન • અમલ • મૂલ્યાંકન • રેકોર્ડ રાખવા • વિદ્યાર્થીઓ સાથે ગુણની વાતચીત 	10	-	10
5	શાળા કક્ષાએ નીચેની જેવી સહઅભ્યાસિક પ્રવૃત્તિઓ પૈકી એકનું આયોજન કરવું <ul style="list-style-type: none"> • યોગ • વિવિધ રમતો • બાગાયતી કામ • શાળા સ્વચ્છતા અભિયાન • પ્રાર્થના સભા આયોજન • સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ • માર્ગદર્શન અને પરામર્શ 	10	-	10
6	ક્રિયાત્મક સંશોધન	05	05	10
7	શાળા રેકોર્ડ રાખવા <ul style="list-style-type: none"> • હાજરી • પરિણામ • અન્ય સૂચવાયેલ પ્રવૃત્તિ 	05	05	10
8	સ્વરચિત શૈક્ષણિક સાધન	05	05	10
9	ચિંતનાત્મક જર્નલ	-	10	10
10	ઈન્ટર્નશીપ પ્રવૃત્તિઓની કોલેજમાં રજુઆત	-	20	20
	કુલગુણ	85	85	170

સેમેસ્ટર – III (EDSI 3401)		
ક્રમ	શાળાકીય પ્રવૃત્તિ	ગુણ
1	<p>પ્રાયોગિક પાઠો (શિક્ષણ અભ્યાસ)</p> <p>30 પાઠ (દરેક વિષય માટે 15)</p> <p>આ 30 પાઠો પૈકી તાલીમાર્થી નીચે મુજબ પાઠો આપવા જોઈશે.</p> <ul style="list-style-type: none"> દરેક વિષય માટે 2 ICT આધારિત પાઠ (ડિજિટલ પાઠ) દરેક વિષય માટે 1 પાઠ સ્વનિર્મિત શૈક્ષણિક સાધન સાથે દરેક વિષય માટે 2 પાઠ રચનાવાદ અભિગમ આધારિત 	60
2	<p>અવલોકન</p> <ul style="list-style-type: none"> 10 અવલોકનો શાળા શિક્ષકના પાઠો 10 અવલોકનો તાલીમાર્થીઓના પોતાના વિષય માટે પાઠો 20 અવલોકનો તાલીમાર્થીઓના પાઠો (કોઈપણ વિષય માટે) 	20
3	<p>નીચેની પ્રવૃત્તિઓ પૈકી કોઈ એકનું આયોજન કરો</p> <ul style="list-style-type: none"> પ્રદર્શન જૂથ ચર્ચા ક્ષેત્ર પ્રવાસ વિદ્યાર્થી સેમિનાર ક્વીઝ વિજ્ઞાન મેળો 	10
4	<p>ફોર્મેટીવ મૂલ્યાંકન :</p> <ul style="list-style-type: none"> આયોજન રેકોર્ડ રાખવા અમલ વિદ્યાર્થીઓ સાથે ગુણની વાતચીત મૂલ્યાંકન 	10
5	<p>નીચેની સહાભ્યાસિક પ્રવૃત્તિઓ પૈકી કોઈ એકનું આયોજન કરો</p> <ul style="list-style-type: none"> સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ યોગ માર્ગદર્શન અને પરામર્શ પ્રકૃતિ અભ્યાસ શાળાના આચાર્ય કે વિદ્યાર્થી દ્વારા સૂચિત કોઈ પણ પ્રવૃત્તિ સ્મતો પ્રાર્થના સભાનું આયોજન બાગાયતી કામ શાળામાં સ્વચ્છતા અભિયાન 	10
6	ક્રિયાત્મક સંશોધન	10
7	<p>શાળા રેકોર્ડ રાખવા :</p> <ul style="list-style-type: none"> હાજરી પરિણામ શાળાના અધિકૃત વ્યક્તિ દ્વારા સૂચવાયેલ 	5
8	સ્વરચિત શૈક્ષણિક સાધન	10
9	ચિંતનાત્મક જર્નલ	15
10	ઈન્ટર્નશીપ પ્રવૃત્તિઓની કોલેજમાં રજુઆત	20
કુલ		170

સેમેસ્ટર – ૪ની ઈન્ટર્નશીપ પ્રવૃત્તિઓના મૂલ્યાંકનનું શાળા અને કોલેજ કક્ષાએ વિભાજન

ક્રમ	શાળાકીય	શાળા કક્ષાના ગુણ	કોલેજ કક્ષાના ગુણ	કુલ ગુણ
1	30 પ્રાયોગિક પાઠો પૈકી નીચે મુજબના પાઠો આપવા અનિવાર્ય 1 ICT આધારિત પાઠ (દરેક મેથડ સાથે) 2 પાઠ રચનાવાદ અભિગમ આધારિત (દરેક મેથડ સાથે) 07 પાઠ છૂટા પાઠ આયોજન (દરેક મેથડ સાથે)	30	30	60
2	અવલોકન શાળા કક્ષાએ શિક્ષકોના 10 પાઠોનું અવલોકન પ્રશિક્ષણાર્થીએ પોતાના વિષયના 10 પાઠોનું અવલોકન અન્ય વિષયના 20 પાઠોનું અવલોકન	10	10	20
3	નિદાનાત્મક કસોટી અને ઉપચારાત્મક શિક્ષણ (કોઈ એક વિષય માટે)	10	-	10
4	નવી પ્રથાઓ	05	05	10
5	શાળા સમયપત્રક અને વાર્ષિક આયોજનની રચના	05	-	05
6	શાળામાં પુસ્તકાલય અને પ્રયોગશાળાઓ (વિજ્ઞાન / ભાષા / કોમ્પ્યુટર અને મનોવિજ્ઞાન) ની જાળવણી.	05	-	05
7	શાળા રેકૉર્ડ રાખવા <ul style="list-style-type: none"> • હાજરી • પરિણામ • અન્ય સૂચવાયેલ પ્રવૃત્તિ 	05	-	05
8	નીચેની મીટિંગો પૈકી કોઈ એક મીટિંગમાં ભગીદારી QDC/CRC/BRC/SVS/SMC/BISAG આંતરક્રિયા/ વાલી મીટિંગ/ સ્ટાફ મીટિંગ	05	-	05
9	યોગ	05	-	05
10	વિષયમંડળ	05	05	10
11	ચિંતનાત્મક જર્નલ	-	15	15
12	ઈન્ટર્નશીપ પ્રવૃત્તિઓની કોલેજમાં રજૂઆત	-	20	20
	કુલગુણ	85	85	170

સેમેસ્ટર – IV (EDSI 4402)		
ક્રમ	શાળાકીય પ્રવૃત્તિ	ગુણ
1	પ્રાયોગિક પાઠો (શિક્ષણ અભ્યાસ) 30 પાઠ (દરેક વિષય માટે 15 પાઠ) આ 30 પાઠો પૈકી તાલીમાર્થી નીચે મુજબ પાઠો આપવા જોઈશે. <ul style="list-style-type: none"> • 1 એકમ પાઠ (5 પાઠથી ઓછા નહી) (દરેક વિષય માટે) • 1 ICT આધારિત પાઠ (ડિજિટલ પાઠ) (દરેક વિષય માટે) • 2 પાઠ રચનાવાદ અભિગમ આધારિત (દરેક વિષય માટે) 	60
2	અવલોકન <ul style="list-style-type: none"> • 10 અવલોકનો શાળા શિક્ષકના પાઠો • 10 અવલોકન તાલીમાર્થીઓના પાઠો (પોતાના વિષય માટે) • 20 અવલોકન તાલીમાર્થીઓના પાઠો (કોઈપણ વિષયો માટે) 	20
3	નિદાનાત્મક કસોટી અને ઉપચારાત્મક શિક્ષણ (કોઈ એક વિષય માટે)	10
4	નવી પ્રથાઓ (Innovative Practices)	10
5	શાળા સમયપત્રક અને વાર્ષિક આયોજનની રચના	5
6	શાળામાં પુસ્તકાલય અને પ્રયોગશાળાઓ (વિજ્ઞાન/ભાષા/કમ્પ્યુટર/મનોવિજ્ઞાન)ની જાળવણી.	5
7	શાળા રેકૉર્ડ રાખવા : <ul style="list-style-type: none"> • હાજરી • પરિણામ • શાળાના અધિકૃત વ્યક્તિ દ્વારા સૂચવાયેલ 	5
8	નીચેની મીટિંગો પૈકી કોઈ એકમાં મીટિંગમાં ભાગીદારી QDC / CRC / BRC / SVS / SMC / BISAG આંતરક્રિયા / વાલી મીટિંગ/ સ્ટાફ મીટિંગ	5
9	યોગ	5
10	વિષય ફોરમ/ ક્લબ	10
11	ચિંતનાત્મક જર્નલ	15
12	ઈન્ટર્નશીપ પ્રવૃત્તિઓની કોલેજમાં રજુઆત	20
કુલ		170

Edu. R-6: Practice Teaching

- Not more than two lessons per day by a student teacher will be allowed. All the practice teaching lessons should be given under the supervision of a member of the teaching staff of the college OR concerned visiting lecturers registered by the University OR Head Master of upper primary/secondary / higher secondary schools OR senior teacher of upper primary/secondary / higher secondary schools.
- Student teacher should use all available audio-visual equipments in his / her lessons.
- Science student teacher has to demonstrate two science experiments related to school syllabus during the practical lessons in the practicing schools.
- A student teacher has to prepare and deliver six digital lessons during the programme.

Edu. R-7: Examination

- The examination for Semester-I to IV of the B.Ed. programme shall consist of Written Examination and Annual Lesson (External), Engagement with field, Practice teaching, and other work in the college and school according to table I to VI (Internal).

- (b) Written Examination and Annual Lesson (External), Engagement with field, Practice teaching, and other work in the college and school will be carried out according to table I to VI (Internal).
- (c) Written Examination and Annual Lesson (External), will be taken after each semester's attendance at an Education college or a B.Ed. Department of Hemchandracharya North Gujarat University as required in EduR-2.
- (d) Student teacher will not be permitted to appear for Annual Lesson exam in Semester IV unless they produce a completion certificate of practical work done to the satisfaction of the Head of the Education College or B.Ed. department of Hemchandracharya North Gujarat University.
- (e) In Annual Lesson examination, student teachers will be tested in their practical skill of class management and teaching the two subjects of their choices.
- (f) For Engagement with Field activities, student teacher **has to conduct one activity each from all four categories in each course** [i.e. (1) Seminar/ Workshop / Group Discussion / Quiz, (2) Library Engagement / Laboratory Engagement, (3) Social Engagement / Community Engagement, (4) Observation / Case Study/ Research / ICT / Resource Generation / Any Other]
- (g) The student teacher will be required to keep the following for the inspection of the examiner at the Annual Lesson Examination in semester IV.
 - a. A note-book containing the criticism on the demonstration lessons and of the lessons of other candidates. Minimum 92 observed by them during the Programme. [Minimum 2 observations of Faculty, Minimum 30 observations of a School Teacher, Minimum 60 observation of peer]
 - b. A journal/ journals containing notes of at least 72 lessons given during all four semesters and the criticism of the guide/mentor therein.
 - c. A list of audio-visual equipment which the student teacher has utilized during the programme in lessons given by him/her.
 - d. Completion certificates of internships from the school principal and internal submissions' completion certificate of practical work by the Head of the Education College or B.Ed. department of Hemchandracharya North Gujarat University.

Edu. R-8 : Term Grant

- (a) A candidate if has completed all the submissions and has attended required number of days, shall be eligible to join the next consecutive 2nd or 3rd semester even if he/she has not appeared or cleared the external examination of that semester.
- (b) A candidate should have cleared the external examination of Semester I for joining Sem. - IV.

Edu. R-9: Standard of Passing, Gold Medal, Rank and Grade distribution

- (a) To pass each Semester examination, a candidate must obtain at least 40 percent of the marks in each course and secure 50 percent in aggregate of the all courses. Candidate has to obtain 50 percent of Internal marks.
- (b) To pass the Semester-4 examination, a candidate must obtain at least 40 percent of the marks in each course and has to secure 50 percent in aggregate of the all courses. Candidate has to obtain 50 percentage in Annual Lessons and Internal marks.
- (c) If a candidate passes in the Practice Teaching and other Internals but fails in the aggregate of courses in external examination, the marks obtained by him in the Practice Teaching shall be carried over to the subsequent Semester to semesters.
- (d) If a candidate passes in the aggregate of courses external examination and fails in the Practice Teaching(internal) and/or Annual lessons only, he/she shall be at liability to complete all the Practice Teaching (internal) in next semester and college should send the newly obtained marks and candidate has to give Annual Lessons once again.
- (e) If a candidate fails in aggregate of courses, he may be exempted from appearing in course or courses wherein he or she has secured minimum 50 percent marks.
- (f) Candidates who have failed semester-end exam will reappear for the semester-end examination when conducted by the university. The student will be finally declared as failed if she\he does not pass in all semesters within a total period of three years. After that, such students will have to seek fresh admission as per the admission rules prevailing at that time.
- (g) If a candidate fails in aggregate of courses, he may be exempted from appearing in course or courses wherein he or she has secured minimum 50 percent marks.
- (h) Candidates whose marks are carried over under this regulation shall be declared to have passed the examination but shall not be eligible for any university awards/Rank/Gold Medal.
- (i) Candidate will be eligible for university awards, rank and Gold medal provided he/she clears the semesters in regular course and at first attempt.
- (j) University rank and gold medal will be awarded to a candidate on external marks excluding Annual Lesson Marks.
- (k) Criteria for getting class for the student passing the examination successfully are as under.

Grade Points	Description	% of Marks	Division / Grade
10	Outstanding	90 % → 99 %	First with Dist. / O
9	Excellent	80 % → 89 %	First with Dist. / A
8	Very Good	70 % → 79 %	First with Dist. /B
7	Good	60 % → 69 %	First / C
6	Fair	50 % → 59 %	Second /D
5	Average	40 % → 49 %	Pass / E
4	DROPPED	Below 40 %	F

- (l) Semester Grade Point Average (SGPA) Indicates the performance of a students in a given semester. SGPA is based on the total credit points earned by the student in all the course and the total number of credits assigned to each course in a semester.

Credit point for the Course = No.of credits assigned to the course X Grade point secured for the course

SGPA = Total credit points by a students in a Semester + Total credits for that semester.

Example: for Semester – 1

Course	Credit	Percentage obtained by students	Grade Letter	Grade Point	Credit Assigned Grade Point
EDPE 1101	3	60	C	7	$7 \times 3 = 21$
EDPE 1103	3	75	B	8	$8 \times 3 = 24$
EDCP1204	3	55	D	6	$6 \times 3 = 18$
EDCP 1205	3	69	C	7	$7 \times 3 = 21$
EDCP1207.01	4	78	B	8	$8 \times 4 = 32$
EDCP 1207.02	4	89	A	9	$9 \times 3 = 27$
EDEPC 1305	2.5	93	O	10	$10 \times 2.5 = 25$
EDEPC 1301	2.5	75	B	8	$8 \times 2.5 = 20$
Internship	1	95	O	10	$10 \times 1 = 10$
TOTAL	26				198

SGPA = $198 / 26 = 7.615$ Thus SGPA for Semester-I is 7.615

Percentage for semester-I is $7.615 \times 10 = 76.15$

Cumulative grade point average (CGPA) is obtained by dividing the total numbers of credit points earned in all the Semester by the total number of credits in all Semester.

The Percentage will be calculated in whole number. When the percentage is in fraction, is greater than or equal to 0.50 is considered as 1 (one). For example if percentage is 69.49 then it will be considered 69, if the percentage is 69.50 to 69.99, will be considered 70.

- (m) External, Internal and Whole SGPA will be computed
- (n) As a part of CBCS, Continuous Internal Evaluation (CIE) should be carried out by the colleges as mentioned in description of internal marks (Table I, to VI).
- (o) The internal marks and attendance should be declared on notice board within a week of completion of those activities.
- (p) The percentage score of a semester or for all the semesters together will be considered in general cases on the basis of the percentage calculated from the SGPA or CGPA in the CBCS pattern.
- (q) The percentage for any placement will be computed on the basis of the marks obtained in the courses of the programme as per the requirement of the employer.
- (r) Gold medals and University rank will be as per University rules.

Semester –III

Course Title : સમકાલીન ભારત અને શિક્ષણ - A
(Contemporary India and Education – A)

Course Code : EDPE - 3102

Semester - III

Credit: Theory Credit (TC): 02

Supervised Study Credit (SSC): 01 Total: 03

Hours: Classroom Teaching: 32

Supervised Study:32 Total: 64

Total Marks: 50

[External: 35 Marks; Internal (Engagement with Field): 15]

હેતુઓ : પ્રશિક્ષણાર્થીઓ

- ભારતીય સમાજ માં પ્રવર્તમાન વૈવિધ્ય અને તેના લક્ષણો જાણે .
- ભારતીય અંધારણમાં સૂચવેલ સાંપ્રત શિક્ષણના મૂળભૂત અધિકારો અને નીતિઓથી પરિચિત થાય.
- અન્યારની પ્રવર્તમાન જાહેર શિક્ષણ નીતિઓ ને વૈશ્વિક સ્તરે સરખાવી શકે.
- રાજ્ય સ્તરે શિક્ષણ નીતિઓમાં પ્રવર્તમાન માળખાઓ અંગે પરિચિત થાય .
- સમકાલીન ભારતમાં પ્રવર્તમાન શિક્ષણ નીતિઓ અને શાળા શિક્ષણના ઘડતર અંગે શીખે .

એકમ	વિષયવસ્તુ	કલાક	ગુણ
1	સમકાલીન સમાજ અને શિક્ષણ માં વિવિધતા	12	18
	<ul style="list-style-type: none"> સમકાલીન ભારતીય સમાજમાં વિવિધતા અર્થ ,સંકલ્પનાઅને લક્ષણો ભારતીય સમાજમાં વિવિધતાના સ્તરો (વ્યક્તિગત, વિસ્તાર, ભાષા, ધર્મ, જાતી, ઉપજાતિ વગેરે) વિવિધતાનું સન્માન અને સમુલ્લેખન માટે આવશ્યક માળખાના નિર્માણમાં શૈક્ષણિક સંસ્થાઓની ભૂમિકા વિવિધ જાતિગત અને વ્યક્તિગત તફાવતો અને તેમની વિવિધ શૈક્ષણિક આવશ્યકતાઓને લક્ષ્યમાં રાખીને જ્ઞાન અને અનુભવોનું વૈવિધ્ય વિવિધતાના સન્માન સમુલ્લેખન અને તનાવ મુક્તિ માટે શિક્ષણની ભૂમિકા 	12	
ક્ષેત્ર સાથે વિનિયોગ : <ul style="list-style-type: none"> ભારતીય સમાજમાં વિવિધતા ઉપર પ્રોજેક્ટ (પુસ્તકાલય) વિવિધ શાળાઓ જેવી કે સ્વનિર્ભર શાળા ,સરકારી શાળા વગેરેમાં અધ્યયન કરતાં વિદ્યાર્થીઓના અધ્યયનનો સર્વે (સંશોધન) ભાઈચારા માટે ભારતીય ઉત્સવોની ઉજવણી (સામાજિક જોડાણ) સાંપ્રત ભારતીય સમાજમાં પ્રવર્તમાન વિવિધતા ઉપર સેમીનાર યોજવો (સેમીનાર) 			
2	સાંપ્રત ભારતીય સમાજની સમસ્યાઓ (issues)	20	17
	<ol style="list-style-type: none"> ભારતીય સંવિધાન <ul style="list-style-type: none"> આમુખ નાગરિકના મૂળભૂત અધિકારો અને ફરજો રાજ્યની નીતિ માટેના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો સંવૈધાનિક મુલ્યો (સ્વતંત્રતા,ન્યાય,સમાનતા અને ભ્રાતૃત્વ) માનવ અને બાળકના અધિકારો ,મુલ્યો અને શિક્ષણ અંગેની સંવૈધાનિક જોગવાઈઓ બહુ આયામી સંસ્કૃતિ ,સ્વની ઓળખ , જાતિયતાની સમાનતા,ગરીબી અને વૈવિધ્યપૂર્ણ સમાજની સંકલ્પના અને અર્થ અસમાનતા,અલગતા, માર્છનલાઈજેશનનો અર્થ ,સંકલ્પના તેમજ તેની શિક્ષણ 	20	

	અને સમાજ પર અસર		
	5. રાષ્ટ્રીય એકતા, રાષ્ટ્રીય સુરક્ષા અને તેના શૈક્ષણિક ફલિતાર્થો		
ક્ષેત્ર સાથે વિનિયોગ :			
<ul style="list-style-type: none"> • ભારતના બહુ આયામી સમાજના લક્ષણોનો વિવિધ શાળાઓ અથવા શાળા બહાર અભ્યાસ કરી અહેવાલ તૈયાર કરવો. (લાઈબ્રેરી સંયોગ) • ગરબા, રાજસ્થાની નૃત્ય અને પ્રાદેશિક નૃત્ય તથા સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ યોજવી. (સામાજિક દાયિત્વ) • સાંપ્રત ભારતીય સમાજમાં વૈવિધ્યના સંદર્ભમાં જૂથચર્ચા (જૂથચર્ચા) • જાતિ. જનજાતિ કે અન્ય હોસીયામાં ધકેલાયેલા લોકોને શિક્ષણ આપવાની સંસ્થાઓનો કેસ સ્ટડી (વ્યક્તિ અભ્યાસ) 			

References:

- <http://www.righttofoodcampaign.in/>
- Batra, P. (2005). Voice and agency of teachers: Missing link in national curriculum framework 2005. *Economic and Political Weekly*, 4347–4356.
- Chakravarti, U. (1998). *Rewriting history: The life and times of Pandita Ramabai*. Zubaan.
- De, A., Khera, R., Samson, M., & Shiva Kumar, A.K. (2011). *PROBE revisited: A report on elementary education in India*. New Delhi: Oxford University Press.
- GOI. (1966). *Report of the education commission: Education and national development*. New Delhi: Ministry of Education.
- GOI. (1992, 1998). National policy on education, 1986 (As modified in 1992). Retrieved from http://mhrd.gov.in/sites/upload_files/mhrd/files/NPE86-mod92.pdf
- GOI. (2009). The right of children to free and compulsory education act, 2009. Retrieved from http://mhrd.gov.in/sites/upload_files/mhrd/files/rte.pdf
- Govinda, R. (2011). *Who goes to school?: Exploring exclusion in Indian education*. Oxford University Press.
- Govinda, R., & Josephine, Y. (2004). *Para teachers in India: A review*. New Delhi: National Institute of Educational Planning and Administration.
- Hill, D., & Roskam, E. (Eds.). (2009). *The developing world and state education: Neoliberal depredation and egalitarian alternatives*. Routledge.
- Hindustani Talimi Sangh. (1938). *Basic national education: Report of the Zakir Hussain committee*. Sagaon, Wardha: Hindustani Talimi Sangh.
- Ilaiah, K. (1996). *Why I am not a hindu: A sudra critique of hindutva philosophy, culture and political economy*. Samya Publications.
- Kumar, K. (2013). *Politics of education in colonial India*. India: Routledge.
- Naik, J.P. (1982). *The education commission and after*. APH Publishing.
- Naik, J.P., & Nurullah, S. (1974). *A students' history of education in India (1800-1973)*. Macmillan.
- NCERT. (2006a). *Position paper-National focus group on education with special needs (NCF 2005)*. New Delhi: NCERT.
- NCERT. (2006b). *Position paper-National focus group on gender issues in the curriculum (NCF 2005)*. NCERT.

- NCERT. (2006c). *Position paper-National focus group on problems of scheduled caste and scheduled tribe children (NCF 2005)*. New Delhi: NCERT.
- NCERT. (2006d). *Position paper-National focus group on teaching of Indian language (NCF 2005)*. New Delhi: NCERT.
- Pathak, A. (2013). *Social implications of schooling: Knowledge, pedagogy and consciousness*. Aakar Books.

Course Title : જ્ઞાન અને અભ્યાસક્રમ – B
(Knowledge and Curriculum – B)

Course Code: EDPE - 3108

Semester - III

Credit: Theory Credit (TC): 02 Supervised Study Credit (SSC): 01 Total: 03

Hours: Classroom Teaching: 32 Supervised Study:32 Total: 64

Total Marks: 50 [External: 35 Marks; Internal (Engagement with Field): 15]

હેતુઓ : પ્રશિક્ષણાર્થીઓ

- કેળવણીની જ્ઞાનમીમાંસાકીય આધારશીલાઓને સમજાવે.
- આધુનિક બાળકેન્દ્રી શિક્ષણ વિશે જાણે.
- કેળવણીમાં પ્રવૃત્તિ, ખોજ/શોધ અને સંવાદનો ઉપયોગ કરે.

એકમ	વિષયવસ્તુ	કલાક	ગુણ
1	અભ્યાસક્રમના પરિમાણો	16	20
(a)	અભ્યાસક્રમ અને પાઠ્યક્રમ (અર્થ અને મહત્વ)	01	
(b)	અભ્યાસક્રમ અને પાઠ્યક્રમ વચ્ચેનો તફાવત	01	
(c)	અભ્યાસક્રમના પરિમાણો અને કેળવણીના હેતુઓ સાથે તેનો સંબંધ	02	
(d)	અભ્યાસક્રમ વિકાસ માટેની સંસ્થાઓ	01	
(e)	અભ્યાસક્રમ વિકાસનો હેતુ	02	
(f)	અભ્યાસક્રમ સંરચનામાં સામાજિક જૂથો	01	
(g)	કાયદા/ઠરાવ તરીકે અભ્યાસક્રમ અને પ્રક્રિયા અને નિષ્પત્તિ તરીકે અભ્યાસક્રમ	03	
(h)	માન્ય અભ્યાસક્રમ અને વિકસિત અભ્યાસક્રમ તરીકે અભ્યાસક્રમ અંગેનો મત	02	
(i)	અભ્યાસક્રમ માળખું અને પાઠ્યક્રમ વચ્ચેનો સંબંધ	01	
(j)	પાઠ્યક્રમનું પાઠ્યપુસ્તકોમાં નિરૂપણ/પરિવર્તન	02	
ક્ષેત્ર સાથે વિનિયોગ :			
<ul style="list-style-type: none"> • ‘અભ્યાસક્રમ અને તેના પરિમાણો’ વિષય પર કાર્યશાળાનું આયોજન કરી તેના પર અહેવાલ બનાવવો(વર્કશોપ). • અભ્યાસક્રમ અને પાઠ્યક્રમમાં સમાનતા અને તફાવત પર ચર્ચાનું આયોજન. • અભ્યાસક્રમ વિકાસની સંસ્થાઓ અને સામાજિક જૂથો પરનો પ્રકલ્પ(પ્રોજેક્ટ). • કોઈ પણ એક વિષયના પાઠ્યપુસ્તકની પુસ્તક સમીક્ષા કરી તેનું મૂલ્યાંકન કરો. (પુસ્તક સમીક્ષા) • શાળાની અધ્યયન-અધ્યાપન અને સહ-અભ્યાસિક પ્રવૃત્તિઓનું અવલોકન કરી રોજિંદા વ્યવહારના પાઠ્યક્રમનું આદાન-પ્રદાન કેવી રીતે થાય છે તેના પરનો અહેવાલ. 			
2	અભ્યાસક્રમ અને સમાજ	16	15
(a)	અભ્યાસક્રમમાં રાજ્યની ભૂમિકા	02	
(b)	સમાજ (ગુણ/લાયકાતશાહી) અને જ્ઞાનના વિવિધ માળખામાં સમાયેલી સત્તા વચ્ચેનું જોડાણ	03	
(c)	‘સત્તા, વિચારધારા અને અભ્યાસક્રમ’ વચ્ચેનો સંબંધ	03	
(d)	શાળાના સામાન્ય ક્રિયાકાંડો (નિયમો, શિસ્ત અને સમય પત્રક) અને સમાજના ધોરણોનું પુનઃઉત્પાદન	03	

(e)	અદૃશ્ય અભ્યાસક્રમની ભૂમિકા અને વિદ્યાર્થી સ્થિતિસ્થાપકતા	02	
(f)	અભ્યાસક્રમને ઉત્પ્રેરક પરિબલો – મૂલ્યાંકન, બજાર હિત વગેરે	03	
ક્ષેત્ર સાથે વિનિયોગ : <ul style="list-style-type: none"> વિવિધ પાઠ્યપુસ્તકો, બાળ સાહિત્ય શિક્ષક હાથપોથીનું વિવેચનાત્મક પૃથક્કરણ(પુસ્તકાલય કાર્ય) મૂલ્યાંકન અને બજાર દ્વારા અભ્યાસક્રમ કઈ રીતે દોરાય છે ? ચર્ચા કરો. (સમૂહ ચર્ચા) અભ્યાસક્રમ સંરચનામાં વિવિધ સામાજિક સમૂહોના પ્રતિનિધિત્વ અને બિનપ્રતિનિધિત્વ પર ચર્ચા (સામાજિક કાર્ય) અભ્યાસક્રમ વિકાસમાં સામેલ કોઈપણ વ્યક્તિની મુલાકાત(કોઈ અન્ય) બે રાજ્યોના કોઈ એક જ ધોરણ અને વિષયના અભ્યાસક્રમની તુલના(પુસ્તકાલય કાર્ય) નવા અભ્યાસક્રમ પર સમાજ અભિપ્રાય મેળવો(સમાજકાર્ય) કોઈ ત્રણ વર્ષના એક જ વિષય અને ધોરણના અભ્યાસક્રમની તુલના(પુસ્તકાલય કાર્ય) અભ્યાસક્રમમાં રાજ્ય અને વિચારધારાની ભૂમિકા પરનો સેમિનાર (સેમિનાર) 			

References:

- Bhatia & Bhatia. (1990) The Philosophical and Sociological Foundation of Education. Delhi :Doaba House.
- બાલ ગોવિંદ તિવારી (અનુવાદક) શિક્ષાની દાર્શનિક પ્રણાલીયા : સાંસ્કૃતિક પરિપ્રેક્ષમાં. જયપુર : રાજસ્થાન હિન્દી ગ્રંથ અકાદમી
- બુધ્ધિચંદ્ર વી.શાહ અને કૌશલ્યા શાહ . શિક્ષણનું સમાજશાસ્ત્ર. અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ : ગુજરાત રાજ્ય.
- દેસાઈ ડી.બી. અને દેખતવાલા એમ .પી. (૧૯૮૪). અભ્યાસક્રમ : સિધ્ધાંતો અને અભ્યાસક્રમ સંરચના . અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ : ગુજરાત રાજ્ય.
- શાસ્ત્રી જયેન્દ્ર દવે. કેળવણીના તાત્વિક આધારો. અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ : ગુજરાત રાજ્ય.
- Sonia Aggrawal (2010). Philosophical & Sociological Foundation of Education.Delhi :Neha Publishers &Distibuters.
- S.P.Ruhela and R.K.Nayak. (2012). Philosophical Foundation of Education.Agra :Agrawal Publication.
- શર્મા રામનાથ અને શર્મા રાજેન્દ્રકુમાર .(૧૯૯૬) શૈક્ષિક સમાજશાસ્ત્ર . એટલાન્ટિકા પબ્લીશર્સ અને ડીસ્ટ્રીબ્યુટર્સ
- ચંદ્રવદન શાહ (અનુવાદક) મુ.બે.બટ્રાન્ડ રસેલ. શિક્ષણ અને સામાજિકવ્યવસ્થા. ભાષાનિધિ, ભાવનગર
- વ્યાસ કે.સી. કેળવણીના પાયા. અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ : ગુજરાત રાજ્ય.
- Pandya .L.M.(1964) Curriculum Planning and Classroom, Process of Education.
- Sabyasachi, B. (1997). The Mahatma and the poet : Letters and debates between Gandhi and Tagore. National Book trust.
- Apple, M.W., & Beane, J.A. (2006). Democratic Schools : Lessons in powerful Education. Eklavya. Retrieved from <http://www.arvindguptatoys.com/>
- Parekh, B.C. (2000). *Rethinking multiculturalism: Cultural diversity and political theory* (pp. 213-230). Palgrave.
- Kumar, K. (2004). *What is worth teaching?* (3rd ed.). Orient Blackswan.

- Apple, M.W. (2008). Can schooling contribute to a more just society? *Education, Citizenship and Social Justice*, 3(3), 239–261.

Course Title : અધ્યયન માટે મૂલ્યાંકન - B
(Assessment for Learning – B)

Course Code: EDCP - 3209

Semester - III

Credit: Theory Credit (TC): 02 Supervised Study Credit (SSC): 01 Total: 03

Hours: Classroom Teaching: 32 Supervised Study:32 Total: 64

Total Marks: 50 [External: 35 Marks; Internal (Engagement with Field): 15]

હેતુઓ : પ્રશિક્ષણાર્થીઓ

- સંરચનાવાદના પરિપ્રેક્ષ્યમાં મૂલ્યાંકન કરવા પાછળનું કારણ અને કેવી રીતે મૂલ્યાંકન થાય તેની સમજ વિકસાવવી.
- અધ્યયનના હેતુઓના સંદર્ભમાં મૂલ્યાંકન પદ્ધતિઓ સમજવી.
- અધ્યાપન માટે મૂલ્યાંકનની લવચિકતા અને ગતિશીલતાની સમજ વિકસાવવી.
- અધ્યયન પ્રક્રિયાના સુધાર અને સંસ્કરણ માટે મૂલ્યાંકનના પરિણામોને કેવી રીતે ચર્ચા શકાય અને કેવી રીતે ઉપયોગ કરી શકાય તેની સમજ વિકસાવવી.
- અભ્યાસક્રમમાં વાણાયેલી સહભાગી પ્રવૃત્તિઓ અને ક્ષેત્ર આધારિત પ્રવૃત્તિઓને આધારે વિધાયાક (ફોર્મેટિવ) મૂલ્યાંકન પર વધારે ભાર આપવો.
- પ્રશિક્ષણાર્થી તેમના વર્ગના વિદ્યાર્થીઓની જરૂરિયાત અને કક્ષા પ્રમાણે મૂલ્યાંકનના યોગ્ય માપદંડો રચી શકે તે માટે તૈયાર કરવા.
- મૂલ્યાંકનની જરૂરિયાતો, પ્રવર્તમાન સ્થિતિ અને વાસ્તવિક જરૂરિયાતોનું આલોચનાત્મક રીતે મૂલ્યાંકન કરવું.

એકમ	વિષયવસ્તુ	કલાક	ગુણ
1	મૂલ્યાંકન પ્રક્રિયા	18	20
	પ્રક્રિયા	02	
	સામાજિક કાર્ય સાથે વિનિયોગના ફોરમનું રેકોર્ડિંગ અને અહેવાલ લેખન	02	
	વિદ્યાશાખાઓના સંદર્ભમાં મૂલ્યાંકનમાં વિવિધતા	02	
	વિદ્યાર્થીઓની કામગીરીનું અર્થઘટન a. વર્ણનાત્મક આંકડાશાસ્ત્ર : આવૃત્તિ વિતરણ, મધ્યવર્તી સ્થિતિના માપો અને ચલિતતાના માપો, ટકાવારી, પ્રતિશત ક્રમાંક b. માહિતીનું આલેખાત્મક રજુઆત : 1) વર્તુળ આલેખ 2) સ્તંભ આલેખ 3) આવૃત્તિ બહુકોણ	10	
	મૂલ્યાંકનમાં સમાવિષ્ટ બાબતો- મૂલ્યાંકનનું વ્યાપારીકરણ, હાઈ સ્ટેક ટેસ્ટીંગ, શાળા દ્વારા થતું સ્પર્ધાત્મક ક્રમાંકન	02	
ક્ષેત્ર સાથે વિનિયોગ :			
<ul style="list-style-type: none"> • તમારી પદ્ધતિ આધારિત એક વિદ્યાર્થીના મૂલ્યાંકન માટેની પ્રક્રિયાની યોજના બનાવો. (અન્ય) • એક વિદ્યાર્થીનો સી.આર.સી. તૈયાર કરો. (પુસ્તકાલય જોડાણ) • એક વર્ગના પરિણામના આવૃત્તિ વિતરણને આધારે મધ્યવર્તી સ્થિતિના માપો અને ચલિતતાના માપોની ગણતરી કરો. (સંશોધન) • માહિતી પરથી વર્તુળ આલેખ, સ્તંભ આલેખ અને આવૃત્તિ બહુકોણ બનાવો. (સંશોધન) • પરીક્ષા અને મૂલ્યાંકન નીતિ આધારિત એક પેપર તૈયાર કરી રજૂ કરો. (સેમિનાર) 			
2	મૂલ્યાંકનના પ્રવાહો	14	15

શીખનારાઓના અનુભવોનું સંમિશ્રણ	01	
સમાન તકો અને વિવિધતાના જાતન માટે મૂલ્યાંકન (અધ્યેતાની વ્યક્તિગત અધ્યયન જરૂરિયાતો પૂરી કરવા)	02	
મૂલ્યાંકન પ્રથાઓ- ખુલ્લા પુસ્તક પરીક્ષા, ઓનલાઇન પરીક્ષા, માંગ આધારિત પરીક્ષા, માર્ગદર્શક અહેવાલ, શિક્ષક સમિતિ સમીક્ષા(સામૂહિક મૂલ્યાંકન) મોબાઇલ દ્વારા મૂલ્યાંકન	06	
બાહ્ય સંસ્થાઓની મૂલ્યાંકનની પ્રથાઓ	02	
સ્પર્ધાત્મક સાધનો દ્વારા વરણી ના કરવી	01	
આર.ટી.ઈ. એક્ટ ૨૦૦૯ની નોન – ડીટેનસન નીતિ (ધો. ૮ સુધી કોઈને નાપાસ જાહેર ન કરવા) અને તેનો અભ્યાસક્રમ, શિક્ષણશાસ્ત્ર અને શિક્ષકો સાથેનો સંબંધ	02	
<p>ક્ષેત્ર સાથે વિનિયોગ :</p> <ul style="list-style-type: none"> ઓનલાઇન અને ઓફલાઇન મૂલ્યાંકન માટે કોઈ એક સોફ્ટવેરનો ઉપયોગ કરો.(ICT) કોઈપણ એક વિષયના અધ્યયન માટે પાંચ વિદ્યાર્થીની વ્યક્તિગત અધ્યયન જરૂરિયાત ધ્યાનમાં રાખી દરેકને ત્રણ મૂલ્યાંકન પ્રવૃત્તિઓ આપો.(સંસાધન તૈયાર કરવું) મેન્યુંઅલ અને ઈલેક્ટ્રોનિક સ્કોરિંગ પદ્ધતિના ફાયદા અને ગેરફાયદા પર વાદ-વિવાદનું આયોજન કરો.(વાદ-વિવાદ) બાળકો, વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો અને સમાજના પ્રતિનિધિઓની સાથે રહીને એક સામાજિક પ્રવૃત્તિ કરો અને તેનું મૂલ્યાંકન કરો. (સામૂહિક જોડાણ) વિદ્યાર્થીઓના વિચાર કૌશલ્યોના મૂલ્યાંકન પદ્ધતિ પર સમૂહ ચર્ચાનું આયોજન કરો.(જૂથ ચર્ચા) જે દેશમાં દરેક વિદ્યાર્થીના અધ્યાનના વિકાસની ગુણવત્તા વધારવામાં આવી છે અને વર્ગ અટકાયત માટે સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓને રદ કરવામાં આવી છે તે દેશના તેને લગતા અનુભવોની ચર્ચા માટે સેમિનારનું આયોજન કરો . (કોઈપણ બે દેશ) 		

References:

- N[;F.4 WP DP4 VG[58[,4 EFP JLP s!)*ZfP VIEGJ X{1F16S D}<IF\SG sZÒ VFPfP VDNFJFN o V[PVFZP X[9GL S\5GLP
- 5FZ[B4 EP pP4 VG[1+J[NL4 DP NP s!))\$fP IX1F6DF\ VF\S0FXF:+ s\$YL VFPfP VDNFJFN o I]IGJI;"8L U\Y IGDF"6 AM0" v U]HZFT ZFHIP
- Angelo, T. A., & Cross, K. P. (1993). Classroom assessment techniques: A handbook for college teachers (2nd ed.). San Francisco: Jossey-Bass.
- Care, Esther, Mc Gaw, Barry & Griffin, Patrick (2012). Assessment and Teaching of 21st Century Skills. New York: Springer.
- Gardner, John(2012). Assessment and Learning -2nd edition. New Delhi: SAGE Publications India Pvt. Ltd.
- Glaser, R.Cowdewsky N. & Pellegrino J.W. (Eds) (2010) Knowledge what students know The science and design of educational assessment National Academy press
- Glathorn, A.A. (1998). Performance Assessment and Standards-based Curricula: the Achievement Cycle. Larchmont , NY: Eye no Education
- Gredler, M.E. (1999). Classroom Assessment and Learning. USA: Longman
- Hanna, G. S., & Dettmer, P. A. (2004). *Assessment for effective teaching: Using context-adaptive planning*. Boston, MA: Pearson A&B.
- <http://www.differencebetween.com/difference-between-assessment-and-vs-evaluation/>

- Likert, R. (1932). A technique for the Measurement of Attitude. Archives Psychology, 40
- Linn, Robert and Norman E. Gronland (2000); Measurement and Assessment in teaching 8th edition, by Prentice Hall, Inc, Pearson Education, Pearson Education, Printed in USA
- Mehrens, W.A. & Lehman, I.J. (1991). Measurement and Evaluation in Education and Psychology (8th ed.): Chapter 10: Describing Educational Data.
- Oosterhof, A. (1994). Classroom Applications of Educational Measurement (Second Edition). New York: Macmillan College Publishing Company Inc.
- Payne, D.A. (2003). Applied Educational Assessment. Australia: Wadsworth: Thomson Learning.
- Popham, W.J. (1981). Modern Educational Measurement. New Jersey, Engle wood Cliffs: Prentice Hall Inc.
- Shefered (2000) The role of assessment in learning culture : educational researcher
- Tierney, R.J., Carter, M.A., & Desai, L.E. (1991). Portfolio Assessment in the Reading – Writing Classroom. Norwood, M.A: Christopher – Gordon Publishers
- Ved Prakash, et.al. (2000): Grading in Schools, NCERT, Published at the publication Division by the secretary, NCERT, Sri Aurbindo Marg, New Delhi
- Wright, Robert J.(2008).New Delhi: Educational Assessment-Tests and Measurements in the Age of Accountability. Sage Publications Pvt Ltd.
- Wyatt-Smith, Claire; Cumming, Joy (Eds.) (2009).New Delhi: Educational Assessment in the 21st Century. Springer.

Course Title : શિક્ષણમાં નાટ્ય અને કલા
(Drama and Art in Education)

Course Code: EDEPC - 3302

Semester - III

Credit: Theory Credit (TC): 1 **Supervised Study Credit (SSC): 1.5** **Total: 2.5**
Hours: Classroom Teaching: 16 **Supervised Study: 48** **Total: 64**
Total Marks: 50 **[External: 35 Marks: Internal (Engagement with Field): 15]**

હેતુઓ: પ્રશિક્ષણાર્થીઓ...

- નાટ્ય અને કલા દ્વારા અધ્યયન-અધ્યાપન કૌશલ્યનો વિકાસ કરવો.
- હાથ, હૃદય અને મસ્તિષ્ક વચ્ચેનો સંબંધ નાટ્ય અને કલાના માધ્યમથી સમજવો.
- અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયામાં રહેલ તાલ, સૌન્દર્ય અને સામંજસ્યનો અનુભવ કરે અને તેની ક્ષમતાઓ કેળવે.
- વિદ્યાર્થીના સર્વાંગીણ મૂલ્યાંકનમાં નાટ્ય અને કલાનો ઉપયોગ કરી શકે.
- કલાત્મક સંવેદનાનો વિકાસ કરે.
- સર્જનાત્મક અને જાગૃત શિક્ષક બની શકે.

એકમ	વિષયવસ્તુ	કલાક	ગુણ
1		08	20
(A)	શિક્ષણમાં કલા <ul style="list-style-type: none"> • સંકલ્પના, અર્થ અને કલાનુ શાળા શિક્ષણમાં અગત્યતા • કલા અને શિક્ષણનો સંબંધ • મસ્તિષ્ક, હૃદય અને હાથને સક્રિય કરતા સવાંહક તરીકે કલા • વિવિધ કલા પ્રકારોની સાર્થકતા/ઉપયોગિતા 	02	
(B)	અભિવ્યક્તિ કલા અને શિક્ષણ <ul style="list-style-type: none"> • અભિવ્યક્તિ કલાનો અર્થ, સંકલ્પના અને પ્રકારો • નાટક – નાટ્યકલાના પ્રકારો (ફક્ત પરિચય) એકાંકી નાટક, નૃત્ય નાટક, મુક નાટક, એકપાત્રીય અભિનય • નાટક : અધ્યયન-અધ્યાપનના પરિપ્રેક્ષ્યો • સમસ્યા ઉકેલમાં નાટ્યાત્મક દબાણ (Dramatic pressure) • નાટક : સામાજિક પ્રવૃત્તિ સ્વરૂપે • વિશ્લેષણાત્મક અધ્યયન મિમાંસા (critical pedagogy) ના સ્વરૂપમાં નાટક 	06	
ક્ષેત્ર સાથે વિનિયોગ : <ul style="list-style-type: none"> • પુસ્તકાલયમાં ઉપલબ્ધ નાટકોનો અભ્યાસ અને તેની ભજવણી (પુસ્તકાલય/પ્રયોગશાળા જોડાણ) • વિદ્યાર્થીઓને તેમની અધ્યયન સામગ્રીમાંથી પ્રત (સ્ક્રિપ્ટ) કરી તેને ભજવવું (પુસ્તકાલય/પ્રયોગશાળા જોડાણ) • નાટક, સંગીત અને નૃત્ય શીખવતી સંસ્થાઓની મુલાકાત (ક્ષેત્ર કાર્ય/ મુલાકાત) • સાથી જુથના નાટકો, સંગીત અને નૃત્યનું અવલોકન કરવું અને તેનો અહેવાલ બનાવવો (અવલોકન) • નૃત્ય અને નાટ્યના કાર્યશાળામાં (Workshop) ભાગ લેવો અને તેનો અહેવાલ તૈયાર કરવો (સમુદાય જોડાણ) • સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમોમાં ભાગ લેવો અને તેનો અહેવાલ તૈયાર કરવો (ક્ષેત્ર કાર્ય/મુલાકાત) 			
2		08	15
(A)	દૃશ્ય કલા અને શિક્ષણ <ul style="list-style-type: none"> • શાળા શિક્ષણમાં દૃશ્યકલાનો અર્થ, સંકલ્પના, પ્રકાર અને ઉપયોગિતા • ચિત્રકામ અને રંગચિત્ર કામ (Drawing and Paintings) <ul style="list-style-type: none"> ○ ચિત્રકામ અને રંગચિત્ર કામની સંકલ્પના અને પ્રકારો ○ વિદ્યાર્થીઓની પ્રત્યક્ષીકરણ (Perception), પ્રતિક્રિયા (Reflection) 	06	

	<p>અને અભિવ્યક્તિ (Expression) ની ક્ષમતાઓના વિકાસ માટે ચિત્રકલાનો પરિચય</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ સુલેખન (Calligraphy) : પરિચય ● ફોટોગ્રાફી, રંગોળી, અને હસ્તદ્યોગ : સંકલ્પના, પ્રકારો અને મહત્વ 		
(B)	<p>ભારતીય રીત-રિવાજો અને તેની કલાત્મક સાર્થકતા</p> <ul style="list-style-type: none"> ● મૂલ્યાંકનના સાધન તરીકે કલા ● ભારતીય રીત રીવાજો અને તેની કલાત્મક સાર્થકતા 	02	
<p>ક્ષેત્ર સાથે વિનિયોગ :</p> <ul style="list-style-type: none"> ● અભ્યાસક્રમને અનુરૂપ ચિત્રો દોરવા (પુસ્તકાલય/પ્રયોગશાળા જોડાણ) ● સુંદર હસ્તાક્ષરોથી સુલેખન કરવું (પુસ્તકાલય/પ્રયોગશાળા જોડાણ) ● ફાઈન આર્ટ, આર્ટ ગેલેરી જેવા સ્થળોની મુલાકાત અને અવલોકન તેમજ અહેવાલ લેખન (ક્ષેત્ર કામ/મુલાકાત) ● રંગચિત્ર કામ અને કોલાજનું અવલોકન કરી અહેવાલ તૈયાર કરવો (અવલોકન) ● કોઈ પણ એક વિષયવસ્તુના મુદ્દાના સંદર્ભિત ચિત્રોનો આલબ્ધ બનાવવો (Resource Generation) ● દૃશ્યકલાના ઉપયોગ સંદર્ભે સેમિનાર યોજવો (સેમિનાર) ● હોળી, દિવાળી અને અન્ય પ્રસંગોએ રંગોળી બનાવવી (સમુદાય જોડાણ) ● સાથી જૂથની દૃશ્યકલાનું અવલોકન કરી તેનું વિશ્લેષણ કરવું (અવલોકન) 			

References:

- Heathcote, D., & Bolton, G. (1994). *Drama for learning: Dorothy Heathcote's mantle of the expert approach to education*. Portsmouth, NH: Heinemann Press.
- Mukunda, K.V. (2009). *What did you ask at school today? A handbook of child learning*. Harper Collins.
- Olson, D.R., & Bruner, J.S. (1996). Folk psychology and folk pedagogy. In D.R. Olson & N. Torrance (Eds.), *The handbook of education and human development* (pp. 9–27).
- Thwaite, A., & Rivalland, J. (2009). How can analysis of classroom talk help teachers reflect on their practices? *Australian Journal of Language and Literacy*.